

14.11.2023

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Elinkeinoelämän keskusliiton lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi verkon välityspalvelujen valvonnasta ja eräiksi muiksi laeiksi

Esityksen tavoitteena on toimeenpanna Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (digipalvelusäädös, *jäljempänä DSA*).

Kansallisen sääntelyn alaan kuuluu alle 45 miljoonaa EU-käyttäjää tavoittavien, jäsenvaltiossa sijaitsevien välityspalvelinten valvonta sekä valvontayhteistyöhön osallistuminen muiden jäsenvaltioiden, komission ja Euroopan digitaalisten palvelujen lautakunnan kanssa.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi tätä varten uusi laki verkon välityspalvelujen valvonnasta, jossa säädettäisiin DSA:n toimivaltaisista valvontaviranomaisista ja niiden tehtävistä. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutoksia eräisiin muihin lakeihin, kuten esitettyjä valvontaviranomaisia koskeviin lakeihin.

2. Valvovat viranomaiset ja niille osoitetut valvontatehtävät

DSA:n 49 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on nimettävä yksi tai useampi toimivaltainen viranomainen vastaamaan välityspalvelujen tarjoajien valvonnasta sekä asetuksen täytäntöönpanon valvonnasta. Jäsenvaltioiden on lisäksi nimettävä yksi näistä toimivaltaisista viranomaisista digitaalisten palvelujen koordinaattoriksi.

Esityksessä digitaalisten palvelujen kansalliseksi koordinaattoriviranomaiseksi ehdotetaan Liikenne- ja viestintävirastoa, joka olisi myös asetuksen pääasiallinen valvontaviranomainen. Muita valvovia viranomaisia olisivat kuluttaja-asiamies ja tietosuojavaltuutettu. Liikenne- ja viestintävirasto toimisi viranomaisten välisenä yhteyspisteenä kaikissa asetuksen soveltamiseen liittyvissä kysymyksissä.

Elinkeinoelämän keskusliitto toteaa, että valvontavastuun jakaminen kolmen eri viranomaisen kesken on esityksessä seikkaperäisesti

Lainsäädäntö ja hallinto/Yrityslainsäädäntö
Asiantuntija Peppiina Huhtala

14.11.2023

perusteltu. Järjestämisvaihtoehtoa on verrattu muun muassa valvonnan keskitettyyn järjestämiseen. Esiityksen mukainen viranomaistehtävien jaottelu myös mukailee viranomaisten olemassa olevia valvontatehtäviä, mikä edistää tehtävien tehokasta hoitamista.

3. Viranomaisten tutkintavaltuudet ja valvontatoimenpiteet

Laissa verkon välityspalvelujen valvonnasta säädettäisiin muun muassa Liikenne- ja viestintäviraston, tietosuojavaltuutetun, sekä kuluttaja-asiamiehen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudesta sekä oikeudesta määrätä seuraamusmaksu tiettyjen laissa yksilöityjen asetuksen säännösten ja viranomaisten tutkintamääräysten rikkomisesta.

DSA:ssa ehdotetut kansallisten valvontaviranomaisten tutkintatoimivaltuudet ovat laajoja, koska taustalla on ollut tavoite asetuksen tehokasta ja yhdenmukaisesta valvonnasta EU:ssa.

Elinkeinoelämän keskusliitto pitää tärkeänä, että esityksessä on käytetty kansallista liikkumavaraa, ja esimerkiksi valvontaviranomaisten tiedonsaantioikeus on säädetty DSA:n mahdollistamaa määritelmää suppeammaksi. Tiedonsaantioikeus koskee esityksen mukaan ainoastaan valvontatehtävien kannalta välttämättömiä, asetuksen epäiltyyn rikkomiseen liittyviä tietoja.

EK pitää hyvänä, että esitystä tarkennettiin lausuntopalautteen perusteella siten, että erityisiin henkilötietoryhmiin liittyvät tai niihin verrattavat tiedot olisivat oikeus saada vain, jos se on välttämätöntä.

Esiityksessä todetaan, ettei asetuksen laajuus huomioon ottaen ole mahdollista listata kuitenkaan tyhjentävästi niitä tietoja, joita tiedonsaantioikeus voisi koskea. Esimerkkinä tällaisista tiedoista mainitaan välityspalvelulla toimiviin elinkeinonharjoittajiin liittyvät tiedot.

Elinkeinoelämän keskusliitto korostaakin viranomaisten neuvoa-antavaa roolia uuden, kompleksisen sääntelyn toimeenpanossa sekä viranomaisen perusteluvollisuutta tietojen pyytämisen yhteydessä.

4. Seuraamukset digipalvelusäädöksen rikkomisesta

Elinkeinoelämän keskusliitto pitää hyvänä, että esitystä on täydennetty lausuntopalautteen perusteella siten, että suhteellisuusperiaate toteutuu seuraamusmaksujen osalta entistä paremmin.

Lausuntopalautteen perusteella seuraamusmaksuja ei tule aiempaa useamman DSA:n säännösten vähäisestä rikkomisesta tai sellaisten asetuksen artiklojen rikkomisesta, joissa velvoitteita ei ole ilmaistu riittävästi tarkasti tai yksiselitteisesti.

Lainsäädäntö ja hallinto/Yrityslainsäädäntö
Asiantuntija Peppiina Huhtala

14.11.2023

Elinkeinoelämän keskusliitto pitää esityksen yritysvaikutusten arviota koskevaa osiota edelleen kuitenkin pintapuolisena. Osiossa todetaan, että tietyn palvelun määrittelemisen asetuksen soveltamisalaan kuuluvaksi siirtotoiminnaksi, välimuistiin tallentamiseksi tai tietojen säilytykseksi riippuu palvelun teknisistä toiminnoista, jotka saattavat kehittyä ajan mittaan, jolloin palvelua on arvioitava tapauskohtaisesti. Lisäksi yksittäinen yritys voi tarjota useita asetuksen soveltamisalaan kuuluvia palveluita.

Esityksessä todetaan edelleen, että tulkinnanvaraisuuksien vuoksi suomalaisten viranomaisten neuvonta ja ohjaus valvontatyössä ovat tärkeitä. Esityksessä ei kuitenkaan kerrota, miten tai millä resursseilla em. neuvonta ja ohjaus tullaan toteuttamaan.

Elinkeinoelämän keskusliitto korostaa edellisessä asiakohdassa esitettyä näkemystä siitä, että koska asetus sisältää uutta ja uudentyyliä välityspalveluja koskevaa lainsäädäntöä, viranomaisvalvonnan lähtökohdaksi tulee ensimmäisinä vuosina olla toimintakentän ohjaus ja neuvonta.

Lisäksi, kun asetuksen valvontaan on nimetty useampi viranomainen, on tärkeää, että viranomaiset tekevät keskenään tiivistä yhteistyötä, jottei päällekkäisiä prosesseja synny siten, että elinkeinonharjoittaja joutuu kohtuuttomasti käyttämään aikaa asioiden selvittämiseen.

5. Liikenne- ja viestintäviraston seuraamuskollegio

Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain muutoksella virastoon perustettaisiin seuraamuskollegio, joka jatkossa määräisi kaikki viraston toimivaltaan kuuluvat, yli 100 000 euron seuraamusmaksut DSA:n säännösten rikkomisesta. Seuraamuskollegio määräisi tulevaisuudessa myös liikenne- ja viestintäsektorin tulevaan lainsäädäntöön perustuvat yli 100 000 euron hallinnolliset seuraamusmaksut siten kuin niistä erikseen säädetään.

EU-säätely ei nimenomaisesti edellytä seuraamuskollegion perustamista, mutta EU-säätelyyn sisältyvä mahdollisuus määrätä suuria seuraamusmaksuja on valtiosääntöisistä syistä osoitettu monijäseniselle toimielimelle. Elinkeinoelämän keskusliitto toteaa, että hallinnolliset seuraamukset ovat merkittäviä ja voivat olla yrityksille hyvinkin ankaria, mistä syystä viranomaisten riittävään osaamiseen sekä riittäviin resursseihin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Suomalaisen elinkeinoelämän kannalta on tärkeää, että toimivaltaisilla viranomaisilla on riittävät resurssit huolehtia valvontatehtävistään sekä osallistua EU:n valvontaviranomaisten yhteistyöhön, jottei asetuksen tulkinta eriydy eri jäsenvaltioissa suomalaiselle elinkeinoelämälle epäedullisella tavalla.